

Utlevering av helseopplysninger til NAV – utfordringer for personvernet

Sverre Engelschiøn
Oslo 19. Mai 2008

Samordning av:

- Ca 14.000 årsverk
- Store mengder sensitiv informasjon
- Vide lovhjemler
- "Deling" av sensitiv informasjon (stat og kommune)
- Ulike og til dels "gammeldagse" datasystemer
- Ulike rutiner
- Ulike kulturer

Godt personvern er en forutsetning for tillit i befolkningen i denne prosessen

22.08.2008

Side 2

Forslag til lov om ny arbeids- og velferdsforvaltning

“På generelt grunnlag finner tilsynet det nødvendig å påpeke at høringsnotatet gir inntrykk av at det har vært viktigere å omgå grunnleggende personvern hensyn, enn å finne løsninger som kan ivareta etatens behov for å utføre arbeidsoppgavene samtidig som borgernes krav på personvern ivaretas.”

Ot.prp. nr. 47 (2005-2006)

“En slik helhetlig tilnærming av den enkeltes sak over hele tjenestespekteret innebærer med nødvendighet at saksbehandlere får flere opplysninger om en person og samarbeider tettere med saksbehandlere som behandler andre sider ved personens tjenestebehov”
(s. 69)

Grunnkrav til behandlingen (§ 11)

Opplysningene må

- Kun brukes til uttrykkelig angitte formål
- Ikke brukes til formål som er uforenelig med det opprinnelige formålet
- Være tilstrekkelige og relevante
- Være korrekte og oppdaterte
- Ikke oppbevares lenger enn nødvendig
- Ha behandlingsgrunnlag i §§ 8 og 9

Noen med tilgang til journalopplysninger:

- Helseforetak
- Fastlege
- Helsemyndigheter/kontrollinstanser/revisjon
- NAV
- Forsikringsselskap
- Arbeidsgiver (eks. IA-avtalen)
- Folkehelseinstituttet (helseregistrene)
- Forskere ved sykehus, universitet, høgskole
- Statistisk sentralbyrå
- Politi
- Forsvaret (forsvarets helseregister)

Helhet og plan i sosial- og helsetjenestene (NOU 2004:18)

- Selv om tjenestemottaker samtykker, skal opplysninger som er taushetspliktbelagte etter loven her, ikke utleveres eller bekreftes til bruk i saker om tilsettingsforhold, forsikring, kredittvurdering og lignende.
- Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om rekkevidden av forbudet.
(lovforslaget § 9-8)

IKT-utviklingen

Muligheter til:

- Raskere tilgjengelig informasjon
- Sikker tilgjengelighet
- Oppdatert informasjon
- Bedre tilgangskontroll
- Bedre logg
- God informasjonssikkerhet

Men...

- Store samlinger av sensitive opplysninger
- Mange har tilgang
- Lettere å misbruke informasjonen
- Større misbrukspotensial
- Tekniske og menneskelige feil skjer
- Tilpasset organiseringen?
- Tilpasset tilgangskontroll?
- Logging og kontroll av logg?

22.08.2008

Side 9

Ingen angrenerett

22.08.2008

Side 10

”Kun relevant informasjon”

- Legen bør være den som vurderer hva som er relevant, og forestå eventuell utlevering av helseopplysninger
- Skal uredigert journal utleveres bør pasienten forespørres

Personvernundersøkelsen 2005

Hvor viktig det er å beskytte ulike typer personopplysninger mot innsamling og videre bruk?

Typer opplysninger	Viktigheten av å beskytte personopplysninger mot innsamling og videre bruk					
	Veldig viktig	Litt viktig	Lite viktig	Helt uviktig	Sum	N
Om helse	69	16	9	6	100	990

Personvernundersøkelsen forts.

Grad av enighet i utveksling av helseopplysninger

	Grad av enighet (%)					
	Helt uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Helt enig	Sum	N
Utveksling av helseopplysninger uten samtykke	46	12	18	24	100	982

22.08.2008

Side 13

MMI-undersøkelse

”86 prosent av de ansatte i helsevesenet bekrefter at det er utbredt å se i journalene ut over det som er nødvendig”

Dagbladet 5. Juni 2005

22.08.2008

Side 14

Tilgang til opplysninger

- Samsvar med taushetsplikt
- Nødvendig for vedkommendes arbeid ("Need to know")

Behandling av personopplysninger ved det felles lokale kontoret (§ 16)

"Taushetsplikt etter denne loven eller etter sosialtjenesteloven er ikke til hinder for at opplysninger er tilgjengelig for andre ansatte innen kontoret i den utstrekningen som trengs for en hensiktsmessig arbeids- og arkivordning, blant annet til bruk ved veiledning i andre saker."

Logger

“For Datatilsynet vil det være uakseptabelt dersom en ved sammenslåingen ikke legger til grunn et prinsipp –også for utviklingen IKT-systemet, om at ingen skal ha tilgang til flere personopplysninger enn de som de trenger for å utøve sine arbeidsoppgaver forsvarlig, og at ethvert oppslag de ansatte gjør skal logges og loggene kontrolleres.”

Innsamling av overskuddsinformasjon

Det skal være unødvendig at medlemmene i realiteten blir “tvunget” til å oppgi personlige opplysninger til uvedkommende

- Satt over/henvist til feil person –må gjenta problemet
- Lokalenes utforming
 - Skranke
 - Førstelinjetjenestens telefonmottak
 - Venterom
 - Åpent kontorlandskap
- Plassering av pc-skjermene

Informasjonsplikt?

- Hva registreres?
- Hvorfor?
- Hvem har ansvar?
- Blir opplysninger blir utlevert og til hvem?
- Er det frivillig?
- Hvor lenge blir opplysningene oppbevart?
- Innsynsrett

Informasjonsplikt når det samles inn opplysninger fra medlemmet. Unntak når materialet innhentes fra andre og dette uttrykkelig er fastsatt i lov (§§ 19 og 20)

Retting & sletting

Retting - §27

- Uriktige, ufullstendige og opplysninger
- Eget tiltak eller på begjæring

Sletting - § 28

- Opplysninger skal ikke lagres lengre enn nødvendig
- Unntak: lovpålagt lagring (arkivloven)

Datatilsynets tilsyn 2006 (eksempler):

- Attføringsbedrifter får oversendt hele "mappa" til medlemmet. Relevans ikke vurdert konkret.
- Sosialkontor har manglende kontroll på hvor "mappene" er til enhver tid. Utleveres til eksterne uten konkret forutgående relevansvurdering.

Datatilsynets tilsyn 2007 (eksempler):

- Bruk av Arena
- Personkortet
- Publikumsrettet

Tekniske og menneskelige feil skjer – det er kun spørsmål om tid og omfang av konsekvenser